

OD REDAKCJI

Szanowne Czytelniczki, Szanowni Czytelnicy, Szanowne Osoby Czytelnicze,

tym razem w „Zeszytach Naukowych” proponujemy Państwu dziewięć artykułów problemowych, dwie glosy oraz tradycyjnie omówienie orzecznictwa sądowego. Teksty dotyczą zagadnień szczegółowych, choć istotnych dla funkcjonowania odpowiednich obszarów systemu prawnego. Mamy nadzieję, że właśnie ze względu na specyfikę poruszanych zagadnień będą interesujące.

Numer otwierają dwa teksty z zakresu postępowania administracyjnego i administracyjnego postępowania egzekucyjnego. Bogusława Dobkowska analizuje temat, na który – jak mogłoby się wydawać – powiedziano już wszystko: zasadę dwuinstancyjności postępowania administracyjnego. Autorka patrzy jednak na kwestię stosowania tej zasady przez pryzmat stosunkowo nowych instytucji, takich jak zastosowanie zrzeczenia się prawa do wniesienia odwołania czy wniesienie sprzeciwu od decyzji kasatoryjnej, co aktualizuje problem stosowania od lat funkcjonującej zasady. Tomasz Tadeusz Majer natomiast („Zaskarżalność rozstrzygnięcia o zwrocie zobowiązanemu kosztów egzekucyjnych w postępowaniu egzekucyjnym w administracji”) stawia (i udowadnia) tezę, że procedury zwrotu kosztów egzekucyjnych i ewentualnego obciążenia wierzyciela zwróconymi zobowiązanemu kosztami egzekucyjnymi są odrębne i niezależne od siebie. Autor ten wykazuje, że różny jest krąg podmiotów uprawnionych do zaskarżania rozstrzygnięć w obu postępowaniach.

W kolejnym artykule („Brak odpowiednich środków prawnych do ochrony danych osobowych »nadmiarowych« w rejestrze publicznym, na przykładzie systemu PRS RAR”) Mateusz Bartoszek poddaje analizie kwestię skuteczności ochrony danych osobowych „nadmiarowych”, które są zbierane przez sądy w ramach prowadzenia akt rejestrowych. Autor sugeruje konieczność wprowadzenia procedury anonimizacji tych danych, jak również

przemodelowanie nadzoru nad przetwarzaniem danych osobowych w ramach sprawowania wymiaru sprawiedliwości przez sądy. Jak sam zauważa, obecnie obowiązujące przepisy w tym zakresie nie przystają do potrzeb.

Czwarty artykuł zamieszczony w aktualnym numerze stanowi ocenę nowelizacji ustawy – Prawo o ruchu drogowym. Weronika Szafrąńska w tekście zatytułowanym „Zmiany w przepisach o karach pieniężnych za niepowiadomienie o zbyciu lub nabyciu pojazdu jako przykład niedopracowanej legislacji” skupia się na regulacjach dotyczących kwestii nakładania administracyjnych kar pieniężnych za niepowiadomienie o zbyciu lub nabyciu (a także niezłożenie wniosku o rejestrację) pojazdu. Jej celem było pokazanie najważniejszych zmian wprowadzonych przez ustawodawcę w zakresie omawianych przepisów. Autorka wykazuje w swoim opracowaniu, że niedopracowana zmiana w zakresie solidarnej odpowiedzialności i występujący na tym tle problem właściwości miejscowej organu, rezygnacja przez ustawodawcę z dania organowi możliwości odstąpienia od nałożenia kary i niejednoznaczne przepisy przejściowe są ewidentnymi błędami ustawodawcy. Daje także swoje propozycje zmian tych przepisów.

Na problematyce związanej z opłatą roczną za użytkowanie wieczyste skoncentrowali swoją uwagę Dominik Delczyk i Paweł Bury („Stosowanie przepisów ustawy o gospodarce nieruchomościami do aktualizacji wysokości opłaty rocznej za użytkowanie wieczyste nieruchomości wchodzącej w skład Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa”). Za cel opracowania postawili sobie odpowiedź na pytanie, czy przepisy ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami winny znaleźć zastosowanie do zmiany dotychczasowej wysokości opłaty rocznej z tytułu użytkowania wieczystego nieruchomości wchodzącej w skład zasobu, w tym w szczególności, czy zastosowanie powinien znaleźć art. 77 u.g.n. Autorzy na tak postawione pytanie odpowiadają pozytywnie i w ich ocenie jedynie traktowanie w taki sam sposób użytkowników wieczystych nieruchomości wchodzących w skład zasobu i użytkowników innych nieruchomości nie narusza konstytucyjnej zasady równości.

W artykule zatytułowanym „Opłata sankcyjna za prowadzenie reklamy środków ochrony roślin niezgodnie z art. 66 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1107/2009 z dnia 21 października 2009 r. dotyczącego wprowadzania do obrotu środków ochrony roślin” jego autorka Joanna Zielińska stwierdza, że obostrzenia związane z reklamowaniem środków ochrony roślin mają na celu zapewnienie wysokiego poziomu ochrony zdrowia ludzi i zwierząt, które winno być również propagowane wśród dystrybutorów jako podmiotów kierujących swoją ofertę do odbiorcy końcowego.

Witold Matejko („Udostępnianie stacji pasażerskiej przewoźnikowi na gruncie ustawy o transporcie kolejowym”) wskazuje, że korzystanie z obiektu infrastruktury usługowej stacji pasażerskiej przez przewoźnika kolejowego polega w praktyce na korzystaniu z niej przez podróżnych będących klientami tego przewoźnika. Zawarcie umowy o udostępnienie obiektu infrastruktury usługowej jest co do zasady obligatoryjne dla obydwu jej stron, w przypadku zaś bezumownego korzystania przez przewoźnika z obiektu infrastruktury usługowej niewykluczone jest również dochodzenie przez operatora od przewoźnika opłat za dostęp do obiektu na podstawie przepisów o bezpodstawnym wzbogaceniu.

Tematem „Pieczy gniazdowej jako alternatywnej formy pieczy naprzemiennej” zajęła się Anna Wilk. W artykule autorka rozważa wątpliwości odnoszące się do pieczy gniazdowej,

jej „za” i „przeciw”, aby dojść do konkluzji, że forma ta ma wszystkie zalety tradycyjnej pieczy naprzemiennej przy jednoczesnej eliminacji jej podstawowej wady, czyli niestabilności życiowej dziecka przejawiającej się w kursowaniu pomiędzy dwoma domami. *De lege ferenda* postuluje ona, aby wprowadzić pojęcia pieczy naprzemiennej i pieczy gniazdowej do Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego, a także proponuje konkretne rozwiązania mające na celu ułatwienie stosowania pieczy gniazdowej w praktyce.

Część zawierającą artykuły problemowe zamyka tekst Tomasza Łodziany „Tak zwane »dane historyczne« w kontekście kontroli operacyjnej” o prawie o czynnościach operacyjno-rozpoznawczych, nieuregulowanym w jednym akcie prawnym. W opracowaniu wskazano na konieczność dokonania zmian legislacyjnych w odniesieniu do obszarów niejawniej pracy organów państwa.

W dziale „Glosy” Artur K. Modrzejewski poddaje krytyce wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 2 czerwca 2023 r., III OSK 2878/22, dotyczący zagadnienia obejmowania gminnym systemem gospodarowania odpadami tylko nieruchomości, na których zamieszkują mieszkańcy, a w części nieruchomości, na których nie zamieszkują mieszkańcy, tzw. nieruchomości mieszanych. Wiktoria Kuczyńska natomiast aprobejuje interpretację Sądu Najwyższego przedstawioną w wyroku z dnia 20 kwietnia 2001 r., II CSKP 5/21, dotyczącą konieczności każdorazowego wyjaśnienia – w kontekście wymogu ścisłej wykładni art. 129 ust. 2 ustawy – Prawo ochrony środowiska – czy przesłanka „ograniczenia” jest spełniona w odniesieniu do budynku objętego żądaniem odszkodowawczym, gdyż samo usytuowanie na terenie obszarów ograniczonego użytkowania jest niewystarczające. Głosowany wyrok w ocenie autorki wskazuje prawidłowy kierunek praktyki orzeczniczej, ale nie stanowi rozwiązania problemu, stąd propozycja doprecyzowania prawa ochrony środowiska w kontekście obszarów ograniczonego użytkowania i ujednoczenia linii orzeczniczej.

Na końcu zeszytu jak zawsze znajdziecie Państwo przegląd najnowszego orzecznictwa Sądu Najwyższego (za okres kwiecień–czerwiec 2024 r.) zredagowany przez Kacpra Milkowskiego.

Ponawiamy nasze zaproszenie do publikowania swoich opracowań w naszym czasopiśmie – przyjmujemy artykuły naukowe i glosy, dotyczące problemów prawnych, z jakimi mogą się zetknąć w swojej praktyce radcowie prawni.

Życzymy owocnej lektury!

W imieniu redakcji
Karolina Rokicka-Murszewska i Tomasz Scheffler